

POSTANOWIENIE

Dnia 4 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania M. sp.j. z siedzibą w P.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Poznaniu
o świadczenie postojowe,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 listopada 2025 r.,
zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z dnia 24 stycznia 2025 r., sygn. akt III WSC U 52/24,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2025 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu orzekając w sprawie M. sp. j. z siedzibą w P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Poznaniu, odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy.

Sąd odwoławczy oddalając apelację wnioskodawcy przesądził, że wspólnik spółki jawnej nie jest uprawniony do świadczenia postojowego, gdyż nie prowadzi działalności gospodarczej we własnym imieniu, na podstawie przepisów o działalności gospodarczej. Skargę kasacyjną wywiódł wnioskodawca, wskazując wartość przedmiotu sporu na kwotę 40.500 zł. Skarżący argumentował, że kwota ta została podana również w apelacji i nie była kwestionowana przez organ rentowy. Zatem wobec zaskarżenia wyroku sądu drugiej instancji w całości, wartość

przedmiotu zaskarżenia musi być taka sama i nie podlega dalszemu sprawdzeniu lub kwestionowaniu.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu zarządził sprawdzenie wartości przedmiotu zaskarżenia i w tym celu zobowiązał pełnomocnika skarżącego do podania sposobu jej obliczenia. W piśmie procesowym z dnia 23 października 2024 r. pełnomocnik wskazał, że kwota 40.500 zł została wyliczona jako iloczyn 20,25 etatu x 2000 zł za każdy miesiąc przestoju (k. 162).

Sąd Apelacyjny przesłał odpis skargi wraz z odpisem pisma z dnia 23 października 2024 r. pełnomocnikowi pozwanego, zobowiązując go do ustosunkowania się do sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia. W odpowiedzi pozwany przesłał pismo z dnia 20 listopada 2024 r., w którym podał, że wnioskodawca błędnie wyliczył tę wartość, gdyż zgodnie z art. 15zr ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, (dalej ustawa covidowa), świadczenie postojowe przysługiwało osobom prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą w wysokości 2080 zł i nie więcej jak trzykrotnie (k. 168 i v).

Sąd Apelacyjny ponownie zobowiązał pełnomocnika skarżącego do oświadczenia się czy zgadza się z wyliczeniem pozwanego. W odpowiedzi pełnomocnik podtrzymał swoje stanowisko zawarte we wcześniejszym piśmie oraz podniósł, że zastosowanie znajduje art. 25 § 2 k.p.c. w zw. z art. 26 k.p.c.

Sąd odwoławczy w tych okolicznościach uznał, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna. Wynika to z art. 398² § 1 k.p.c., który przewiduje, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednocześnie niniejsza sprawa jest sprawą o wypłatę świadczenia postojowego, a zatem nie należy do kategorii spraw o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (art. 398⁶ § 2 zdanie drugie k.p.c.).

Z uwagi na zakres dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawach o prawa majątkowe strona zobowiązana jest do oznaczenia wartości przedmiotu

zaskarżenia (art. 398⁴ § 3 zdanie pierwsze k.p.c.). Z kolei treść art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. nakłada na sąd drugiej instancji oraz Sąd Najwyższy obowiązek dokonania kontroli dopuszczalności skargi jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia przysługującego poza tokiem instancji i weryfikacji wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia w celu wyeliminowania przypadków nieprawidłowego oznaczenia tej wartości w zamiarze zapewnienia sobie dostępu do postępowania kasacyjnego.

Sąd odwoławczy podniósł, że art. 25 i 26 k.p.c. mają na celu ustabilizowanie wartości przedmiotu sporu na potrzeby określenia właściwości rzeczowej sądu i wysokości należnych opłat sądowych. W postępowaniu kasacyjnym nie znajdują one zastosowania, gdyż taka potrzeba już nie występuje. Ważne jest natomiast aby rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy podlegały jedynie te skargi kasacyjne, których dopuszczalność przewidują przepisy procesowe, a nie te, w których niewłaściwie została określona wartość przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia apelacją. W konsekwencji brak sprawdzenia wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia podanej w apelacji nie eliminuje możliwości weryfikacji prawidłowości podanej wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej.

W niniejszej sprawie organ rentowy zaskarżoną decyzją odmówił przyznania świadczenia postojowego wnioskodawcy, który jest współnikiem spółki jawnej i jako osoba fizyczna nie jest uprawniony do otrzymania świadczenia postojowego. Przedmiotem sporu przeniesionego na drogę postępowania sądowego była zatem kwota świadczenia postojowego określona na podstawie art. 15 zr ustawy covidowej. Zgodnie zaś z treścią tego przepisu, świadczenie postojowe przysługuje w wysokości 80% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego w 2020 r. nie więcej niż trzykrotnie. Jest to zatem kwota 2080 zł, która mogłaby zostać przyznana najwyżej trzykrotnie, po spełnieniu określonych warunków. Już nawet zsumowanie tych trzech wielkości wskazuje, że wartość przedmiotu sporu, a w konsekwencji przedmiotu zaskarżenia, nie mogła sięgać dziesięciu tysięcy złotych. Skarżący wartość tę obliczył niewłaściwie, wbrew treści normatywnej art. 15zr ustawy covidowej.

Odwołująca się Spółka wniosła zażalenie i domagała się uchylenia postanowienia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. Zarzuciła postanowieniu naruszenie:

- art. 25 § 2 k.p.c. w zw. z art. 26 k.p.c. przez niezastosowanie tych przepisów i dokonanie ponownego badania wartości przedmiotu sporu w dalszym toku postępowania wbrew zakazowi wynikającemu z jednoznacznego brzmienia tych unormowań.

- art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez: a) odrzucenie skargi kasacyjnej jako rzekomo niedopuszczalnej w świetle art. 398² § 1 k.p.c. po niezgodnym z przepisami ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia jako niższej niż dziesięć tysięcy złotych; b) przytoczenie na str. 3 uzasadnienia zaskarżonego postanowienia (wers 11. - 12.) nieistniejącego zdania drugiego tego przepisu jako podstawy prawnej odrzucenia skargi kasacyjnej (por. powołane w tym fragmencie uzasadnienia nieistniejące „zdanie drugie” art. 398⁶ § 2 k.p.c.);

- art. 374 zdanie 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie bezwzględnej mocy wiążącej tego przepisu i odrzucenie skargi kasacyjnej wniesionej od wyroku nieważnego ex lege; a więc skargi, której celem jest potwierdzenie nieważności tegoż wyroku i przeprowadzenia ponownego prawidłowego postępowania odwoławczego.

Sąd Najwyższy zważył:

Zażalenie nie jest trafne.

Ograniczenie wskazane w art. 25 § 2 k.p.c. w związku z art. 26 k.p.c. nie ma zastosowania do postępowania kasacyjnego. Staje się to zrozumiałe, jeśli uwzględni się, że ocena dopuszczalności skargi kasacyjnej dokonuje się w sytuacji, gdy orzeczenie sądu powszechnego wydane w sprawie jest już prawomocne. Znaczy to tyle, że doszło do definitywnego zakończenia procedowania przez sądy powszechne, a tym samym bezprzedmiotowe stały się reguły z art. 25 § 2 k.p.c. w związku z art. 26 k.p.c. Skoro ustawodawca w art. 398² § 1 k.p.c. limituje dopuszczalność skargi kasacyjnej od wartości przedmiotu zaskarżenia, to oczywiste jest, że Sąd Najwyższy (sąd powszechny działający w trybie art. 398⁶ § 1

k.p.c.) ma prawo zweryfikować, czy deklaracja strony w tym zakresie, warunkująca dopuszczalność wniesienia nadzwyczajnego środka odwoławczego, jest prawdziwa. Dlatego nie doszło do uchybienia tym przepisom, a Sąd odwoławczy zgodnie z art. 25 § 1 k.p.c. miał prawo podjąć czynności sprawdzające.

Wyjaśnia to także, że nie doszło do uchybienia art. 398⁶ § 2 k.p.c. „przez odrzucenie skargi kasacyjnej jako rzekomo niedopuszczalnej w świetle art. 398² § 1 k.p.c. po niezgodnym z przepisami ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia jako niższej niż dziesięć tysięcy złotych”. Jednocześnie Sąd odwoławczy nie naruszył tego przepisu przez błędne przytoczenie jego treści. Na stronie 3 uzasadnienia (wers 11-12) Sąd nie cytował zdania drugiego art. 398⁶ § 2 k.p.c., a jedynie stwierdził, że rozpoznawana sprawa o wypłatę świadczenia postojowego nie należy do kategorii spraw o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Stwierdzenie to jest prawdziwe.

Nie doszło również do uchybienia art. 374 zdanie 2 k.p.c. Nie jest bowiem prawdziwe założenie, zgodnie z którym zarzut nieważności postępowania upoważnia do skutecznego wniesienia skargi kasacyjnej w każdym przypadku, w tym również, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od 10.000 zł, czyli z pominięciem rygoru z art. 398² § 1 k.p.c. Niezależnie od tego trzeba dodać, że w zażaleniu od postanowienia odrzucającego skargę kasacyjną bada się tylko, czy jest ona dopuszczalna w świetle obowiązujących przepisów. Poza kognicją sądu pozostaje natomiast, czy na etapie procedowania przed sądem drugiej instancji doszło do uchybień przepisom postępowania. Ta kwestia stanie się aktualna, jeśli skarga kasacyjna zostanie poddana merytorycznemu rozpoznaniu.

Dlatego na podstawie art. 394¹ § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

[A.P.]

[a.ł]

